

NOTA

WAARDERING EN AFSCHRIJVING 2017

Gemeente Eemnes

Inhoud

0. Samenvatting uitgangspunten.....	4
1. Inleiding	5
1.1 Aanleiding	5
1.2 Doelstelling	5
1.3 Wettelijk Kader	5
1.4 Leeswijzer	5
2. Criteria voor activa.....	7
2.1 Inleiding	7
2.2 Onderscheid economisch en maatschappelijk nut.....	7
2.3 Investerings met een beperkte omvang	8
2.4 Groot onderhoud en investeringen	8
3. Indeling van vaste activa.....	10
4. Toerekening van kosten en baten aan activa	11
4.1 Activeerbare indirecte kosten	11
4.2 Rentetoerekening aan activa in ontwikkeling	11
4.3 Voorbereidingskosten.....	11
4.4 Overige onderwerpen.....	12
5. Afschrijving van activa	14
5.1 Algemeen	14
5.2 Afschrijvingsmethoden	14
5.3 Moment van aanvang afschrijving.....	16
5.4 Afschrijvingstermijnen	16
5.5 Componentenbenadering.....	17
5.6 Afschrijven onafhankelijk van resultaat.....	17
5.7 Overige onderwerpen.....	18
6. Rente.....	19
6.1 Rente als kapitaallast	19
6.2 Projectfinanciering.....	19
7. Waarderingsgrondslagen van activa.....	20
7.1 Waarderingsgrondslagen gemeente Eemnes.....	20
7.2 Wijziging van de grondslagen	21

BIJLAGEN.....	22
Bijlage I: Kernpassages Besluit Begroting en Verantwoording.....	23
Bijlage II: Tabel afschrijvingstermijnen.....	25

0. Samenvatting uitgangspunten

1. De gemeente Eemnes hanteert voor activering een grensbedrag van € 10.000 exclusief BTW per eenheid. Effecten, gronden en terreinen worden altijd geactiveerd.
2. De gemeente Eemnes hanteert voor het activeren van groot onderhoud als criterium dat het een uitbreiding van de capaciteit betreft, een kwalitatieve verbetering of een dat de levensduur van het gebouw door het groot onderhoud wordt verlengd.
3. Ambtelijke kosten die deel uitmaken van het investeringsvoorstel worden geactiveerd op basis van de verantwoording in het tijdsregistratiesysteem.
4. Rentetoe rekening aan de vaste activa in ontwikkeling vindt plaats volgens de renteomslag methodiek op basis van de boekwaarde per 1 januari.
5. De voorbereidingskosten voor de aanschaf of vervaardiging van het actief worden verantwoord op dat actief (en dus geactiveerd), voor zover zij deel uitmaken van het investeringsvoorstel. De kosten van onderzoek en ontwikkeling moeten voldoen aan de voorwaarden die gesteld zijn in het BBV.
6. Op activa met een onbeperkte gebruiksduur, zoals gronden, wordt niet afgeschreven (m.u.v. grond van schoolgebouwen van voor 2000).
7. De gemeente Eemnes hanteert, in het algemeen, een hybride model voor berekening van rente en afschrijving. Afwijkingen van deze regel worden in het raadsvoorstel gemotiveerd.
8. Er wordt gestart met afschrijving in het begrotingsjaar dat volgt op het moment van ingebruikname.
9. De gemeente Eemnes hanteert de afschrijvingstermijnen, zoals deze zijn opgenomen in bijlage 2 van deze Nota. De tabel is niet limitatief en kan aangevuld worden met nieuwe soorten activa.
10. Deze termijnen worden gehanteerd bij nieuwe investeringen. Er vindt geen herberekening van afschrijvingstermijnen plaats voor bestaande investeringen.
11. De verwachte toekomstige gebruiksduur wordt gelijk gesteld aan de economische levensduur van een actief.
12. De gemeente Eemnes past de componentenbenadering toe op het activeren en afschrijven van gemeentelijk vastgoed.
13. Investeringen worden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar afgeschreven (dus niet extra afschrijven).
14. Als rente over investeringen wordt gerekend met een rente-omslagpercentage. Het percentage van deze omslagrente wordt bepaald uit het gewogen gemiddelde van het bij de begroting geraamde rentepercentage van de rentekosten op de opgenomen langlopende leningen, kortlopende leningen en kredieten.
15. Aan investeringen waarvoor projectfinanciering is aangetrokken, worden de werkelijke rentepercentages toegerekend.

1. Inleiding

1.1 Aanleiding

Op grond van artikel 212 van de Gemeentewet stelt de raad bij verordening de uitgangspunten voor het financiële beleid en beheer vast. Dit heeft gestalte gekregen in de "Financiële Verordening" van de gemeente Eemnes. Deze verordening stelt de gemeenteraad in december 2016 vast. In deze verordening is bepaald dat het college in een nota "Waardering en afschrijving" de regels voorstelt die zij wil hanteren voor de waardering en afschrijving van vaste activa. Met deze nota stelt het college de uitgangspunten voor de waardering en afschrijving van materiële vaste activa vast.

Vanwege de wijziging van het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (= BBV) wordt de "Financiële verordening" aangepast. Met de wijziging van het BBV wordt voortaan begroot en verantwoord op het niveau van verplicht voorgeschreven taakvelden en zijn er verplichte beleidsindicatoren voorgeschreven. Dat heeft gevolgen voor de bepalingen in de huidige financiële verordening over de inrichting van de begroting en jaarstukken en voor de bepalingen over de autorisatie van baten en lasten door de raad.

Dezelfde wijzigingen in het BBV vinden ook hun weerslag in de nota "Waardering en afschrijving". Hierdoor is de huidige nota "Waardering en Afschrijving" eveneens aan aanpassing toe.

1.2 Doelstelling

De doelstelling van de nota "Waardering en afschrijving" is het formuleren van beleid en het vastleggen van uniforme regels voor:

- waardering van activa;
- investeringen;
- kapitaallasten.

1.3 Wettelijk Kader

De nota Waardering en Afschrijving is primair bedoeld als kaderstellend instrument. Deze nota is een uitwerking van artikel 212 van de Gemeentewet en van de bepalingen uit het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV). De belangrijkste kernpassages uit het BBV die relevant zijn voor deze nota, zijn opgenomen in [bijlage 1](#).

1.4 Leeswijzer

In de volgende hoofdstukken zal nader worden ingegaan op de uitgangspunten die de gemeente Eemnes hanteert ten aanzien van investeringen. Hierbij komen de volgende aspecten aan de orde:

- criteria voor activa (2);
- indeling van vaste activa (3);
- toerekening van kosten en baten aan activa (4);
- afschrijving van activa (5);
- rente (6);
- waarderingsgrondslagen van activa (7);
- activa van de gemeente (8).

In deze nota worden belangrijke uitgangspunten schuin en doorlopend genummerd weergegeven. In de voorafgaande teksten wordt een onderbouwing gegeven van het betreffende uitgangspunt. Een samenvatting van de uitgangspunten is opgenomen aan het begin van de nota onder 0.

2. Criteria voor activa

2.1 Inleiding

Voor het realiseren van bepaalde doelen zijn soms investeringen noodzakelijk. Algemeen gesteld kan worden dat van een investering sprake is als het gaat om een uitgave boven een bepaalde omvang waarvan het nut zich over meerdere jaren uitstrekt (het zogenaamde nuttigheids criterium).

Als gevolg van het doen van investeringen ontstaan meerjarige bezittingen, ofwel vaste activa. De waarde van deze bezittingen wordt bepaald (waardering) en op de balans van de gemeente verantwoord (activering). De vaste activa (geactiveerde investeringen) vormen daarmee een onderdeel van het eigen vermogen van de gemeente.

Met uitzondering van gronden verminderen de vaste activa in waarde. Op de ondergrond van een gebouw wordt niet afgeschreven, hierop geldt één uitzondering namelijk op de grond van schoolgebouwen van voor 2000 wordt wel afgeschreven (dit is nog een restant van de oude systematiek).

Ook op de "nog niet in exploitatie genomen gronden" (kortweg aangeduid als NIEG") wordt niet afgeschreven. Wel kan hier op worden afgeboekt bij een duurzame waardevermindering.

Kortom: er wordt in de regel op de investeringen afgeschreven. Deze afschrijvingen worden als lasten in de exploitatie van de gemeente verantwoord, zodat er een compleet overzicht van de exploitatiekosten per gebouw is.

De beleidsregels voor waardering en afschrijving bewegen zich binnen de contouren die in hogere regelgeving zijn vastgelegd met het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV). Artikel 64 lid 3 van de BBV stelt dat "op vaste activa met een beperkte gebruiksduur wordt afgeschreven volgens een stelsel dat is afgestemd op de verwachte toekomstige gebruiksduur". Uit dat artikel kan het volgende worden afgeleid:

- op slijtende vaste activa moet worden afgeschreven;
- de methode van afschrijving moet stelselmatig zijn (dus niet jaarlijks wijzigen);
- de verwachte levensduur bepaalt de afschrijvingstermijn.

De leden 4 tot en met 6 van artikel 64 bevatten vervolgens uitzonderingsbepalingen op deze regel voor investeringen in enerzijds immateriële activa en bijdragen aan de activa in eigendom van derden anderzijds.

In dit hoofdstuk worden drie aspecten behandeld, te weten:

- 2.2 het onderscheid tussen economisch en maatschappelijk nut van een investering;
- 2.3 investeringen met een beperkte omvang;
- 2.4 het onderscheid tussen investeringen en kosten van (groot) onderhoud.

2.2 Onderscheid economisch en maatschappelijk nut

In het BBV wordt onderscheid gemaakt tussen investeringen met een economisch dan wel een maatschappelijk nut. Investeringen hebben een economisch nut indien zij verhandelbaar zijn (courante gebouwen, maar ook schoolgebouwen of een gemeentehuis) of indien ze bijdragen aan het genereren van middelen (zoals het riool, wat via de rioolheffing wordt doorbelast).

Investerings met een maatschappelijk nut zijn activa die geen economisch, maar uitsluitend een maatschappelijk nut hebben. Voorbeelden van dergelijke activa zijn wegen, rotondes, pleinen, bruggen, speelvoorzieningen en openbaar groen. Deze voorzieningen dienen duidelijk een maatschappelijk nut, maar ze genereren geen middelen en er is geen markt voor.

2.3 Investerings met een beperkte omvang

Investerings met een geringe omvang worden om praktische redenen niet geactiveerd, maar in één keer ten laste gebracht van de exploitatie. Dit is op grond van algemeen aanvaarde bedrijfseconomische beginselen toegestaan. De praktische redenen bestaan onder meer uit:

- a. Het activeren brengt extra werkzaamheden met zich mee;
- b. Draagt niet bij aan het inzicht in de vermogenspositie van de gemeente;
- c. Toename van het aantal boekingen en lange investeringslijsten die niet bijdragen aan de leesbaarheid van verslagleggingstukken.

Activeringsgrens van enkelvoudige investeringen

De grens van het activeren van enkelvoudige investeringen met economisch nut wordt gesteld op € 10.000 exclusief BTW. Wanneer een investering met economisch nut het bedrag van € 10.000 overstijgt, zal activering op de balans plaats moeten vinden. Investerings met een lagere aanschafwaarde worden niet geactiveerd, maar direct in het jaar van aanschaf ten laste van de exploitatie verantwoord. De grens van € 10.000 exclusief BTW geldt per bestelling (opdrachtverstrekking).

Wanneer er goede redenen zijn om af te wijken van het grensbedrag, zal dit in een raadsvoorstel worden toegelicht.

Een uitzondering vormen de investeringen in gronden, terreinen en effecten (aandelen). Deze worden altijd geactiveerd, onafhankelijk van het bedrag.

1. *De gemeente Eemnes hanteert een grensbedrag van € 10.000 exclusief BTW per eenheid. Effecten, gronden en terreinen worden altijd geactiveerd.*

2.4 Groot onderhoud en investeringen

Tot slot is het van belang het verschil tussen groot onderhoud en investeringen te onderscheiden. Groot onderhoud leidt niet in alle gevallen tot activeerbare kosten. De richtlijnen voor de jaarverslaggeving geven hieromtrent de volgende aanwijzing: *"Als activeerbare kosten van vernieuwing dienen uitsluitend te worden aangemerkt bestedingen die leiden tot een waardeverhoging van het actief. Dit betreffen o.a. uitbreidingen van capaciteit en kwalitatieve verbeteringen (besparing energieverbruik, verbeteren productieproces etc.)"*

In mei 2007 heft de commissie BBV een Notitie verkrijging/vervaardiging en onderhoud van kapitaalgoederen uitgebracht. Daarin is de volgende uitspraak over onderhoud opgenomen: *"De kosten van (klein en groot) onderhoud zijn niet levensduur verlengend en mogen dus niet worden geactiveerd"*.

Bij de beantwoording van de vraag of bepaalde kosten wel of niet kunnen worden geactiveerd, is het van belang om duidelijkheid te scheppen over wat onder onderhoud wordt verstaan. Hiervoor is de volgende indeling gemaakt:

- Klein onderhoud: keert jaarlijks terug. Dit is ook de reden dat deze uit jaarlijkse budgetten bekostigd moet worden en dat activering van de kosten niet mogelijk is;
- Groot onderhoud: het gaat om zaken die één keer in de zoveel jaren moeten gebeuren, bijvoorbeeld het (buiten)schilderwerk van een gebouw. Ook voor deze lasten geeft het BBV geen mogelijkheden tot activering.
- Levensduur verlengende investeringen: hiervoor geldt expliciet dat ze bijdragen aan een verlenging van de levensduur van het betreffende actief, zoals het renoveren van een gebouw, een nieuw dak, milieu-investeringen of uitbreiding. Deze investeringen kunnen worden geactiveerd.

2. De gemeente Eemnes hanteert voor het activeren van groot onderhoud als criterium dat het een uitbreiding van de capaciteit betreft, een kwalitatieve verbetering of een dat de levensduur van het gebouw door het groot onderhoud wordt verlengd.

3. Indeling van vaste activa

De indeling van de vaste activa moet conform het BBV verplicht in de (toelichting op de balans worden opgenomen. De indeling van de vaste activa is als volgt (art. 33 – 36 en 52 BBV):

- a. Immateriële vaste activa
 - a1. kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en (dis)agio;
 - a2. kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief;
 - a3. bijdragen aan activa in eigendom van derden.
Voorbeelden van activa in eigendom aan derden zijn de bekostiging van de eerste inrichting van meubilair in het primair onderwijs, de kosten verbonden aan een onderwijsleerpakket en een investeringsbijdrage aan een bibliotheek. Activering van deze kosten draagt bij aan het juiste inzicht in de vermogenspositie van de gemeente.

- b. Materiële vaste activa
 - b1. *investeringen met een economisch nut:*
 - gronden en terreinen
 - woonruimten
 - bedrijfsgebouwen
 - grond-, weg- en waterbouwkundige werken
 - vervoermiddelen
 - machines, apparaten en installaties
 - overige materiële vaste activa
 - b2. investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven;
 - b3. investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut:
 - grond-, weg- en waterbouwkundige werken
 - machines, apparaten en installaties
 - overige materiële vaste activa

- c. Financiële vaste activa
 - c1. kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen, gemeenschappelijke regelingen en overige verbonden partijen
 - c2. leningen aan openbare lichamen, woningbouwcorporaties, deelnemingen en overige verbonden partijen
 - c3. overige langlopende geldleningen
 - c4. uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd van één jaar of langer;
 - c5. uitzettingen in de vorm van Nederlands schuld papier met een rentetypische looptijd van één jaar of langer;
 - c6. overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer

4. Toerekening van kosten en baten aan activa

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op de toerekening van kosten en baten aan investeringen, waarbij onder andere (voorbereidings-)uren van eigen personeel en externe voorbereidingskosten aandachtspunten zijn. In het BBV zijn bepalingen opgenomen over de toerekening van uitgaven en inkomsten aan investeringen. Deze regelgeving laat enige ruimte. In dit hoofdstuk wordt aangegeven hoe de gemeente Eemnes deze ruimte invult.

4.1 Activeerbare indirecte kosten

Met activeerbare indirecte kosten wordt bedoeld de inzet van gemeentelijk personeel voor de realisatie van het actief. De personele kosten worden berekend aan de hand van uurtarieven op basis van de urenregistratie per persoon. Op basis van de begrotingscijfers wordt een gemiddeld opslagtarief per toe te rekenen werkuur bepaald. Dit wordt berekend door alle begrote overheadkosten van de uitvoeringsorganisatie te delen door het begrote totale aantal direct toe te rekenen uren. Bij de realisatie van kosten wordt dit opslagtarief vermenigvuldigd met het aantal daadwerkelijk ingezette uren. Deze kosten maken, indien van toepassing, onderdeel uit van het investeringsvoorstel.

3. <i>Ambtelijke kosten die deel uitmaken van het investeringsvoorstel worden geactiveerd op basis van de verantwoording in het tijdsregistratiesysteem.</i>

4.2 Rentetoerekening aan activa in ontwikkeling

In tegenstelling tot de aanschaf van complete activa, is er soms sprake van vervaardiging van een actief. In dit geval komt het actief gedurende een langere periode (meerdere jaren) tot stand. Deze activa in ontwikkeling kent dus een oplopende boekwaarde tot het moment van gereedkomen van het actief. Aan de boekwaarde per 1 januari van de vaste activa in ontwikkeling wordt rente berekend op basis van de renteomslag methode. Het is, vanwege de overzichtelijkheid tussen voor- en nacalculatie, niet gebruikelijk om rentelasten tijdens de vervaardiging van een actief te registreren en als component toe te voegen aan de investering op de balans.

4. <i>Rentetoerekening aan de vaste activa in ontwikkeling vindt plaats volgens de renteomslag methodiek op basis van de boekwaarde per 1 januari.</i>

4.3 Voorbereidingskosten

Vorbereidingskosten zijn kosten die gemaakt worden voordat overgegaan wordt tot het aanschaffen of vervaardigen van een actief. Het betreft bijvoorbeeld de kosten van bodemonderzoek, de kosten van een onderzoeksbureau of architect, en de voorbereiding (ureninzet) door eigen personeel. Het volgende onderscheid is hierbij van belang:

- voorbereiding door eigen personeel;
- overige voorbereidingskosten.

Vorbereiding door eigen personeel

De ingezette uren ambtelijke voorbereidingsuren worden geactiveerd voor zover zij deel uitmaken van het investeringsvoorstel. De overige uren worden verantwoord op de exploitatie.

Overige voorbereidingskosten

Alle overige voorbereidingskosten worden geactiveerd. Dit is conform het BBV (artikel 63, lid 3):

"de vervaardigingsprijs omvat de aanschafkosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten welke rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend".

Kosten van onderzoek en ontwikkeling

Kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een actief kunnen worden geactiveerd indien:

- het voornemen bestaat het actief te gebruiken of te verkopen;
- de technische uitvoerbaarheid om het actief te voltooien vaststaat;
- het actief in de toekomst economisch of maatschappelijk nut zal genereren;
- de uitgaven die aan het actief zijn toe te rekenen betrouwbaar kunnen worden vastgesteld.

Vorbereidingskredieten

In sommige gevallen dient eerst enig onderzoek plaats te vinden voordat er voldoende inzicht (in de kosten) is om een krediet aan te vragen. Dan wordt veelal eerst een voorbereidingskrediet aangevraagd. Op dit krediet worden de voorbereidingskosten verantwoord. In veel gevallen zal dit voorbereidingskrediet (en de daarop verantwoorde kosten) overgaan naar het definitieve (uitvoerings-)krediet. Bij de aanvraag van het uitvoeringskrediet worden de voorbereidingskosten dus mee begroot. Indien het voorbereidingskrediet niet leidt tot een definitief krediet dient dekking gezocht te worden voor de op het voorbereidingskrediet geboekte uitgaven.

5. *De voorbereidingskosten voor de aanschaf of vervaardiging van het actief worden verantwoord op dat actief (en dus geactiveerd), voor zover zij deel uitmaken van het investeringsvoorstel. De kosten van onderzoek en ontwikkeling moeten voldoen aan de voorwaarden die gesteld zijn in het BBV.*

In de begroting 2017 hanteren we als uitgangspunt (conform de nieuwe BBV) dat investeringen worden geactiveerd en afgeschreven. Ter dekking zetten we de reserve kapitaallasten in. Voor nieuwe investeringen is het wenselijk dat we de reserve MIP (Meerjarig Investerings Programma) in de begroting 2017 e.v. structureel gaan vullen. De hiermee gespaarde bedragen worden, zodra er wordt geïnvesteerd, ingezet ter dekking van de kapitaallasten. We creëren zo op termijn een ideaal beeld voor onze begroting. De investeringen worden voorts elk jaar bij de begroting opnieuw beoordeeld op noodzaak, effectiviteit of efficiency. Door in de begroting een vast bedrag op te nemen ter financiering van de reserve MIP wordt vervanging of groot onderhoud niet afhankelijk gemaakt van budgettaire ruimte in enig jaar. Van uit de reserve MIP vindt een storting plaats aan de reserve kapitaallasten ter hoogte van de betreffende kapitaallasten. Vervolgens vindt dekking van de kapitaallasten plaats vanuit de reserve kapitaallasten.

4.4 Overige onderwerpen

Onttrekkingen aan reserves

De artikelen 62 en 63 van het BBV geven aan dat onttrekkingen aan reserves niet in mindering gebracht mogen worden op het actief.

Ten aanzien van voorzieningen zijn in het BBV voorwaarden gesteld (artikel 44), waaronder dat zij gevormd zijn voor een bepaald doel. Een voorziening mag worden gevormd wegens bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen met een economisch nut, waarvoor een heffing wordt geheven ter bestrijding van de kosten.

Boekwinsten en -verliezen

Indien bij de vervanging van een actief een boekwinst wordt behaald (bij verkoop of inruil), dan wordt deze boekwinst verantwoord in de exploitatie. Indien er sprake is van boekverliezen worden deze ten laste van de exploitatie gebracht. Deze winsten of verliezen mogen dus niet (gesaldeerd) worden geactiveerd.

Activeren tekorten

Het activeren van tekorten is op grond van het BBV niet toegestaan, evenmin als kosten voor het afsluiten van geldleningen.

5. Afschrijving van activa

5.1 Algemeen

De waardevermindering van vaste activa wordt door middel van afschrijving tot uitdrukking gebracht. De wijze waarop de gemeente afschrijft heeft invloed op haar exploitatie en vermogenspositie.

Op vaste activa met een beperkte gebruiksduur wordt afgeschreven volgens een stelsel dat is afgestemd op de verwachte toekomstige gebruiksduur, rekening houdend met een eventuele restwaarde. Vaste activa met een onbeperkte gebruiksduur worden niet afgeschreven. Het meest aansprekende voorbeeld van vaste activa met onbeperkte gebruiksduur is grond.

6. *Op activa met een onbeperkte gebruiksduur, zoals gronden, wordt niet afgeschreven (m.u.v. grond van schoolgebouwen van voor 2000).*

Tijdens de levensduur neemt de behoefte aan onderhoud toe. Dit zal vooral bij gebouwen een rol van betekenis spelen. De gemeente Eemnes hanteert voor het meerjarig onderhoud een planning en het onderhoud wordt in de begroting opgenomen als investering of als reguliere exploitatie (klein onderhoud en bedragen onder de € 10.000).

5.2 Afschrijvingsmethoden

Er zijn diverse afschrijvingsmethoden, waarvan de lineaire methode, afschrijving op basis van annuïteiten de meest voorkomende zijn. Hieronder worden de kenmerken van beide methoden en de voorgestelde hybride systematiek beschreven.

Lineaire afschrijving

Bij de lineaire afschrijving zijn de jaarlijkse afschrijvingsbedragen gelijk (vast bedrag per jaar). De totale kapitaallasten zullen dus per jaar afnemen, want de aan de investering toegerekende rente over de boekwaarde zal dalen.

De voordelen van deze methode zijn:

- Een evenredige spreiding van de afschrijvingslasten over de gebruiksperiode.
- Een dalende rentelast over de gebruiksperiode, waarmee de budgetruimte die hierdoor ontstaat, ingezet kan worden voor de kapitaallasten van vervangingsinvesteringen.

De nadelen van deze methode zijn:

- In het jaar van vervanging kunnen er budgettaire problemen ontstaan. De totale kosten van de nieuwe investering (onderhoud, afschrijving en rente) kunnen veel hoger zijn dan van de oude te vervangen investering. Immers de rentelasten van de oude investering zijn (zeer) laag.
- Het totaal van de rente- en afschrijvingslasten is niet jaarlijks gelijk, maar neemt af.

Gelijkblijvende annuïteit

Bij deze methode wordt de som van de jaarlijkse last van rente en afschrijving gelijk gehouden.

Het voordeel van deze methode is:

- Een jaarlijks gelijkblijvende som van de jaarlijkse last van rente en afschrijving, wat van belang kan zijn bij tariefstellingen en interne doorberekeningen. Dit dient idealiter gecombineerd te worden met een jaarlijks gelijkblijvende post voor onderhoudskosten.

Het nadeel van deze methode is:

- In de eerste jaren van de levensduur vindt nauwelijks afschrijving plaats, waardoor de boekwaarde geflatteerd is ten opzichte van de bedrijfseconomische waarde.

Over de gehele economische levensduur van een activum is er per saldo geen verschil tussen de lineaire en de annuïtaire afschrijvingsmethode. Het belangrijkste verschil zit in de toerekening over de jaren én het gegeven dat de annuïteit weer ruimte biedt om opnieuw te investeren (terwijl bij de lineaire methode de kapitaallasten langzaam aflopen naar € 0).

Hybride systematiek

Eemnes heeft in 2015 de omslag gemaakt van de lineaire afschrijvingsmethode naar de annuïteiten methode. Dit geeft complicaties in relatie tot de nieuwe regels van de BBV, waarbij de rente jaarlijks aangepast moet worden op de werkelijk betaalde, ontvangen en over het eigen vermogen berekende rente.

Wanneer vastgehouden wordt aan gelijkblijvende annuïteiten voor ieder activum zou dit betekenen dat iedere keer, wanneer het voor de annuïteit berekende rentepercentage meer dan 0,5% afwijkt van de het op basis van werkelijke rente berekende omslagpercentage, het rente- en het afschrijvingsdeel gewijzigd wordt vastgesteld. Voor zover het het afschrijvingsdeel betreft, heeft dit direct gevolgen voor het resultaat. Dit betekent dat door herberekening aan de hand van de nieuwe omslagrente, er een extra renterisico ontstaat. Voor het rentedeel geldt dit alleen voor zover de rente wordt doorberekend aan derden of aan investeringen.

Daarnaast kan het voorkomen dat de omslagrente, bij meer ontvangen dan betaalde rente, uitkomt op 0%. In dat geval kan niet gekozen worden voor een annuïteitenmethode, maar volgens de nieuwe BBV, gekozen móet worden voor een lineaire methode.

Om het renterisico zo laag mogelijk te houden, en om meerjarige stabiliteit in de begroting van de afschrijvingen te krijgen, kiest de gemeente Eemnes daarom voor een hybride model voor berekening van rente en afschrijving.

1. Voor-calculatorische berekening van annuïteiten op basis van de gekozen looptijd en een meerjarig vast rentepercentage dat geldt voor alle investeringen die geen projectfinanciering hebben.
2. Jaarlijkse correctie van het rentedeel (in de begroting en in de jaarrekening, beide alleen indien leidend tot een treasury-resultaat > 0,5%).

Gevolgen hiervan zijn:

- Er wordt voldaan aan de regel dat de berekende rente overeenkomt met de rente conform voorgeschreven berekeningssystematiek
- Het renterisico heeft geen gevolgen voor de hoogtes van de afschrijvingen.
- Er is continuïteit in het verloop van de activa (staat C) en de begroting van de afschrijvingskosten

Ten behoeve van de voor-calculatorische annuïteiten berekening van de afschrijvingen hanteert Eemnes een vast percentage, dat bepaald wordt bij aanvang van de methodiek, namelijk de berekende omslagrente op basis van de begroting 2018.

7. De gemeente Eemnes hanteert, in het algemeen, een hybride model voor berekening van rente en afschrijving. Afwijkingen van deze regel worden in het raadsvoorstel gemotiveerd.

5.3 Moment van aanvang afschrijving

Het moment van aanvang van afschrijving is van belang voor de hoogte van de kapitaallasten. Er wordt gestart met afschrijving op een actief in het begrotingsjaar dat volgt op de datum van ingebruikname. Bij de gemeente Eemnes is dat moment van ingebruikname, om praktische redenen, gelijkgesteld aan de administratieve afsluiting van een investering. Met deze afschrijvingsregel wordt aangesloten op de component van de rentelasten. Ook de rentelasten worden voor het eerst toegerekend per 1 januari van het jaar dat volgt op het jaar van ingebruikname.

8. Er wordt gestart met afschrijving in het begrotingsjaar dat volgt op het moment van ingebruikname.

5.4 Afschrijvingstermijnen

In paragraaf 2.1 is aangegeven dat op vaste activa met een beperkte gebruiksduur wordt afgeschreven volgens een stelsel dat is afgestemd op de verwachte toekomstige gebruiksduur, rekening houdend met een eventuele restwaarde.

Verwachte toekomstige gebruiksduur

De afschrijvingstermijn dient zo goed mogelijk aan te sluiten op de feitelijke waardedaling dan wel het feitelijke gebruik van het actief. De verwachte levensduur van activa is de bepalende factor voor de te hanteren afschrijvingstermijn.

Bij het bepalen van de afschrijvingstermijn is het belangrijk de grondslag stelselmatig te bepalen. Dit houdt in dat de gemeente zoveel mogelijk van het ene op het andere jaar dezelfde grondslagen gebruikt. Alleen als er gegronde redenen zijn mag de wijze van waarderen en afschrijven worden veranderd. Verder houdt dit vereiste in dat gelijksoortige activa gemeente breed op dezelfde wijze worden gewaardeerd en afgeschreven. Dit komt tot uitdrukking in een tabel met voorgeschreven afschrijvingstermijnen, die als bijlage 2 bij deze Nota is opgenomen.

9. De gemeente Eemnes hanteert de afschrijvingstermijnen, zoals deze zijn opgenomen in bijlage 2 van deze Nota. De tabel is niet limitatief en kan aangevuld worden met nieuwe soorten activa.

10. Deze termijnen worden gehanteerd bij nieuwe investeringen. Er vindt geen herberekening van afschrijvingstermijnen plaats voor bestaande investeringen.

Technische en economische levensduur

Bij de waardedaling van vaste activa moet rekening gehouden worden met de technische en economische levensduur (of gebruiksduur).

- De technische levensduur is de periode dat de activa technisch in staat zijn om te worden gebruikt.
- De economische levensduur is de periode waarbij naar schatting de totale kosten van gebruik van het actief het laagste zijn (dus kapitaallasten en de onderhoudskosten). Zo kunnen de onderhoudskosten na een bepaalde periode dermate hoog worden dat vervanging van het actief goedkoper is dan doorgaan met het bestaande actief, terwijl het actief technisch nog wel bruikbaar is.

Conform het voorzichtigheidsprincipe, de regelgeving vanuit BBV en de voorkeur van de provincie, hanteert de gemeente Eemnes de economische levensduur ter bepaling van de verwachte toekomstige gebruiksduur.

11. De verwachte toekomstige gebruiksduur wordt gelijk gesteld aan de economische levensduur van een actief.

5.5 Componentenbenadering

De componentenbenadering houdt in dat verschillende samenstellende delen van een materieel vast actief, afzonderlijk worden geactiveerd en afgeschreven op basis van het waarde verloop van die individuele delen. Per samenstellend deel kan de economische levensduur namelijk verschillen. Bij het toepassen van deze benadering worden afzonderlijke vervangingen ook opnieuw geactiveerd.

De toepassing van de componentenbenadering kan worden geïllustreerd aan de hand van de bouw van een school, de totale investering wordt nu geactiveerd en in 50 jaar afgeschreven. De investering bevat echter uit verschillende componenten:

- Grond: niet afschrijven
- Gebouw: in 50 jaar afschrijven
- Gebouw gebonden installaties (verwarming, ventilatie): in 15 jaar afschrijven
- Inventaris: afschrijven in 10 jaar.

De kosten voor de te onderscheiden samenstellende delen worden op basis van bovenstaande opdeling afzonderlijk geactiveerd en afgeschreven. In het voorbeeld kan na 15 jaar de vervanging van een Cv-ketel opnieuw worden geactiveerd.

Met het toepassen van de componentenbenadering wordt bewerkstelligd dat activa die naar aard en gebruik gelijksoortig zijn op dezelfde grondslag worden gewaardeerd en behandeld.

12. De gemeente Eemnes past de componentenbenadering toe op het activeren en afschrijven van gemeentelijk vastgoed.

5.6 Afschrijven onafhankelijk van resultaat

In het BBV is bepaald dat het afschrijven onafhankelijk geschiedt van het resultaat van het boekjaar (zie bijlage I, punt 5). In afwijking van bovenvermelde kan er op investeringen met een maatschappelijk nut extra worden afgeschreven. Om een duidelijk herkenbaar afschrijvingsbeleid te voeren, kiest de gemeente Eemnes ervoor om geen extra (resultaatafhankelijke) afschrijvingen te plegen.

13. Investerings worden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar afgeschreven (dus niet extra afschrijven).

5.7 Overige onderwerpen

Duurzame waardeverminderingen

Duurzame waardeverminderingen kunnen zich voordoen bij nieuwe inzichten in de gebruiksduur van activa of de aantasting van het vermogen van deelnemingen. Conform BBV dienen verwachte duurzame waardeverminderingen van vaste activa onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar te worden verwerkt.

Het toetsen van de waarde van deelnemingen geschiedt op basis van overzichten van derden, bijvoorbeeld bankinstellingen. Eventuele inhaalafschrijvingen komen ten laste van de exploitatie. In de jaarrekening bij de toelichting op de balans worden de aard en omvang van de duurzame waardeverminderingen vermeld.

Buitengebruikstelling

BBV schrijft voor dat een actief dat buiten gebruik wordt gesteld wordt afgeschreven. Bij een volledige buitengebruikstelling dient het actief uiteraard te worden afgewaardeerd tot nihil, hetzij tot de restwaarde (indien dit redelijkerwijs verwacht kan worden). Bij een gedeeltelijke buitengebruikstelling wordt het actief naar rato afgewaardeerd.

Restwaarden

Onder restwaarde wordt verstaan: de waarde van de investering na de gebruiksperiode c.q. nuttigheidsperiode. Het is gebruikelijk om, wanneer een investering na de gebruiksduur nog een waarde heeft, deze in de berekening van de hoogte van de afschrijving mee te nemen. Uit oogpunt van voorzichtigheid is het raadzaam om deze restwaarde niet te hoog in te schatten.

Volgens de commissie BBV dienen afschrijvingen zo goed mogelijk het waarde-verloop weer te geven. Hierin speelt de restwaarde zodoende een rol. De restwaarde van een investering is overigens maximaal de verwachte verkoopwaarde. Daarnaast is het gebruikelijk bij het schatten van de restwaarde rekening te houden met eventuele verwijderingskosten.

Wanneer het voorzichtigheidsprincipe strikt wordt toegepast is het niet ongebruikelijk om geen rekening gehouden met eventuele restwaarden. Immers een eventueel te realiseren restwaarde is zeer onzeker. Mocht aan het einde van de nuttigheidsduur van een activum blijken dat het activum nog een waarde heeft dan kan de opbrengst hiervan toegevoegd worden aan het eigen vermogen i.c. de algemene reserve. De restwaarde in mindering brengen op de aanschafwaarde van de nieuwe investering is niet toegestaan. Het inzicht in de werkelijke kosten van een product is immers een motivering om voor de bruto-methode te kiezen. Echter, een gebouw of een vervoermiddel heeft wel altijd een restwaarde. Afhankelijk van het goed kan dus rekening gehouden worden met een restwaarde.

De gemeente Eemnes hanteert voor de activa waarop wordt afgeschreven de volgende restwaarden, tenzij de staat slecht en de ligging economisch ongunstig is:

- a. Bedrijfsgebouwen: de restwaarde is bepaald op 50% van de WOZ-waarde op het moment van ingebruikname.
- b. Onderwijsgebouwen: de restwaarde is bepaald op 25% van de WOZ-waarde op het moment van ingebruikname.
- c. Woningen, sportcomplexen, multifunctionele accommodaties, buurthuizen en ateliers: de restwaarde is bepaald op 25% van de WOZ-waarde op het moment van ingebruikname.
- d. Vervoermiddelen: de restwaarde is bepaald op 10% van de aanschafwaarde.
- e. Parkeergarages, gymlokalen, garageboxen, Kerktoren, schouwburg en kunstgrasvelden: de restwaarde is bepaald op nihil.

6. Rente

Een apart hoofdstuk in deze nota is gewijd aan het onderwerp rente. De reden hiervoor is dat rente een bijzondere plek inneemt in relatie tot activa.

6.1 Rente als kapitaallast

Investerings kunnen alleen worden gedaan indien geld beschikbaar is. Dat betekent niet alleen dekking in de begroting, via voorzieningen of afschrijving ten laste van de exploitatie, maar ook liquiditeiten om nota's te kunnen betalen. Hiervoor gebruikt de gemeente beschikbare liquide middelen of trekt zij leningen aan. Geld lenen kost geld. Wanneer liquide middelen voor een investering moeten worden ingezet, kunnen deze niet worden uitgeleend (bijv. deposito) tegen een vergoeding. Indien geen liquide middelen beschikbaar zijn dient een lening te worden afgesloten tegen het bij de bank geldende rentepercentage. Gebruikelijk is dat gemeenten via de zogenaamde rente-omslag het saldo van rentelasten en rentebaten toerekenen aan de activa. Tezamen met de afschrijving vormen deze kosten de kapitaallasten en worden ze toegerekend aan de begrotingsonderdelen. Het percentage van de rente-omslag voor de toerekening van rente voor de financiering van de in gebruik zijn de activa wordt jaarlijks met de begroting vastgesteld. Het percentage van deze omslagrente wordt bepaald uit het gewogen gemiddelde van het bij de begroting geraamde rentepercentage van de rentekosten op de opgenomen langlopende leningen, kortlopende leningen en kredieten.

14. Als rente over investeringen wordt gerekend met een rente-omslagpercentage. Het percentage van deze omslagrente wordt bepaald uit het gewogen gemiddelde van het bij de begroting geraamde rentepercentage van de rentekosten op de opgenomen langlopende leningen, kortlopende leningen en kredieten.

6.2 Projectfinanciering

In afwijking van 6.1 wordt bij een verstrekte lening voor de bepaling van de rentekosten van de inzet van vreemd vermogen in de kostprijs uitgegaan van de rente van de lening die voor de financiering van de verstrekte lening is aangetrokken. Deze rente wordt verhoogd met een opslag voor het debiteurenrisico. Dit is zogenaamde "projectfinanciering". Voor een aantal investeringen heeft de gemeenteraad van Eemnes expliciet gekozen voor projectfinanciering. Aan deze activa wordt de rente van de daarvoor afgesloten leningen specifiek toegerekend, het betreft de dansschool, kringloopcentrum/wereldwinkel, kunstgras SV Eemnes en investeringen in openbare verlichting.

15. Aan investeringen waarvoor projectfinanciering is aangetrokken, worden de werkelijke rentelasten toegerekend.

7. Waarderingsgrondslagen van activa

In het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) is voorgeschreven dat:

- Alle activa worden gewaardeerd op basis van verkrijgings- of vervaardigingsprijs;
- Passiva worden gewaardeerd tegen nominale waarde. Een uitzondering geldt ten aanzien van voorzieningen, zij mogen ook tegen contante waarde zijn gewaardeerd.

7.1 Waarderingsgrondslagen gemeente Eemnes

Hieronder volgen de door de gemeente Eemnes te hanteren grondslagen:

Algemeen

De balans wordt opgesteld in overeenstemming met het Besluit Begroting en Verantwoording (BBV) provincies en gemeenten, welke op een aantal uitzonderingen na is gebaseerd op de verslaggevingsvoorschriften volgens het Burgerlijk Wetboek, boek 2, titel 9.

De lasten en baten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Alle lasten en baten, die betrekking hebben op het boekjaar en ten tijde van het opstellen van de jaarrekening bekend zijn, worden in het betreffende verslagjaar verwerkt.

Vaste activa

- Op vaste activa met een beperkte gebruiksduur wordt afgeschreven volgens een stelsel dat is afgestemd op de verwachte toekomstige gebruiksduur, rekening houdend met een eventuele restwaarde.
- Vaste activa met een onbeperkte gebruiksduur worden niet afgeschreven.
- Afschrijven geschiedt onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar.
- Naar verwachting duurzame waardeverminderingen van vaste activa worden onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar in aanmerking genomen.

Immateriële vaste activa

Dit betreffen eventuele kosten van onderzoek en ontwikkeling, het saldo van (dis)agio en bijdragen aan activa in eigendom van derden.

De kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen worden direct ten laste van de exploitatie gebracht. De immateriële vaste activa zijn gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs, verminderd met de op deze basis berekende afschrijvingen. De kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief worden lineair afgeschreven in ten hoogste vijf jaar.

Materiële vaste activa

Dit betreffen investeringen met een economisch en maatschappelijk nut.

De materiële vaste activa zijn gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs verminderd met de op deze basis berekende afschrijvingen.

Financiële vaste activa

Het betreffen kapitaalverstrekkingen (aan deelnemingen, gemeenschappelijke regelingen en overige verbonden partijen), leningen (aan openbare lichamen, woningbouwcorporaties, deelnemingen en overige verbonden partijen), overige langlopende geldleningen, uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rente typische looptijd van één jaar of langer, uitzettingen in de vorm van Nederlands schuldpapier met een rente typische looptijd van één jaar of langer en overige uitzettingen met een rente typische looptijd van één jaar of langer.

Vorraden

De onderhanden werken grondexploitatie zijn opgenomen tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs, verminderd met een eventuele verkoopopbrengst. Indien de marktwaarde duurzaam lager is, vindt afwaardering naar de marktwaarde plaats.

Een belangrijke recente uitspraak van de commissie BBV luidt dat het activeren van kosten bij niet in exploitatie genomen gronden alleen is toegestaan wanneer middels een raadsbesluit een stellig voornemen bestaat dat deze gronden in de nabije toekomst zullen worden bebouwd.

Ook de overige voorraden tot slot zijn gewaardeerd tegen verkrijgingsprijs of duurzaam lagere marktwaarde.

Vorderingen

De vorderingen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde onder aftrek van de voorziening voor oninbaarheid van debiteuren (op basis van een individuele beoordeling).

Bij de debiteuren op grond van sociale uitkeringen geschiedt de waardering op basis van een staffel (voorziening op basis van ouderdom).

Liquide middelen

De liquide middelen zijn gewaardeerd tegen nominale waarde. Indien niet anders vermeld, zijn zij direct opvraagbaar.

Overlopende activa

De overlopende activa zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

Passiva

De verplichtingen op de lange en korte termijn zijn gewaardeerd tegen nominale waarde.

7.2 Wijziging van de grondslagen

Indien de grondslagen op enig moment wijzigen ten opzichte van het voorgaande jaar, dient dit te worden opgenomen in de waarderingsgrondslagen onder vermelding van:

- de aard van de wijziging;
- de reden van de wijziging;
- de (financiële) gevolgen van de wijziging.

BIJLAGEN

I. Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten

II. Tabel afschrijvingstermijnen

Bijlage I: Kernpassages Besluit Begroting en Verantwoording

Met ingang van 1 januari 2004 is het Besluit Begroting en Verantwoording provincies en gemeenten (BBV) van kracht. In het BBV zijn veel richtlijnen gegeven omtrent de waardering van vaste activa. De belangrijkste passages worden hieronder beschreven:

1. Investerings (art. 59)

- Alle investeringen worden geactiveerd.
- In afwijking van het eerste lid worden kunstvoorwerpen met een cultuur-historische waarde niet geactiveerd.

2. Kosten onderzoek en ontwikkeling (art. 60)

De kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een actief kunnen worden geactiveerd indien:

- het voornemen bestaat het actief te gebruiken of te verkopen;
- de technische uitvoerbaarheid om het actief te voltooien vaststaat;
- het actief in de toekomst economisch of maatschappelijk nut zal genereren en;
- de uitgaven die aan het actief zijn toe te rekenen betrouwbaar kunnen worden vastgesteld.

3. Bijdragen aan activa in eigendom van derden (art. 61)

Bijdragen aan activa in eigendom van derden kunnen worden geactiveerd indien:

- er sprake is van een investering door een derde;
- de investering bijdraagt aan de publieke taak;
- de derde zich heeft verplicht tot het daadwerkelijk investeren, op een wijze zoals is overeengekomen; en
- de bijdrage kan worden teruggevorderd, indien de derde in gebreke blijft of de gemeente anders recht kan doen gelden op de activa die samenhangen met de investering.

4. Te activeren kosten en/of baten (art.62 en 63)

Alle vaste activa worden gewaardeerd op basis van verkrijgings- of vervaardigingsprijs.

- De verkrijgingsprijs omvat de inkoopprijs en de bijkomende kosten.
- De vervaardigingsprijs omvat de aanschafkosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten welke rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend.

Er gelden twee afwijkingen:

- Bijdragen van derden die in directe relatie staan met een actief mogen op de waardering daarvan in mindering gebracht worden.
- de voorzieningen, die bijdragen aan toekomstige vervangingsinvesteringen en waarvoor een heffing wordt geheven, moeten in mindering gebracht worden op de investeringen.

5. Afschrijven (art. 64 en 65)

Afschrijven geschiedt onafhankelijk van het resultaat van het boekjaar en volgens een stelsel dat is afgestemd op de toekomstige gebruiksduur. Tevens geldt ten aanzien van de immateriële vaste activa dat:

- de kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief in ten hoogste vijf jaar worden afgeschreven;
- de kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en het saldo van (dis)agio worden afgeschreven in een termijn maximaal gelijk aan de looptijd van de lening.

6. Indeling vaste activa (art. 33 – 36 en 52)

In het besluit wordt aangegeven dat in de (toelichting op de) balans afzonderlijk moet worden opgenomen:

Immateriële vaste activa

- Kosten verbonden aan het sluiten van geldleningen en (dis)agio
- Kosten van onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief
- Bijdragen aan activa in eigendom van derden.

Materiële vaste activa

- a. investeringen met een economisch nut;
- b. investeringen met een economisch nut, waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven;
- c. investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut.
- d. van de materiële vaste activa wordt aangegeven welke in erfpacht zijn uitgegeven.

Financiële vaste activa

- kapitaalverstrekkingen aan deelnemingen, gemeenschappelijke regelingen, en overige verbonden partijen;
- leningen aan openbare lichamen als bedoeld in artikel 1, onderdeel a, van de Wet financiering decentrale overheden, woningbouwcorporaties;, deelnemingen, overige verbonden partijen;
- overige langlopende leningen;
- uitzettingen in 's Rijks schatkist met een rentetypische looptijd van één jaar of langer;
- uitzettingen in de vorm van Nederlands schuldpapier met een rentetypische looptijd van één jaar of langer;
- overige uitzettingen met een rentetypische looptijd van één jaar of langer.

7. Voorzieningen (artikel 44)

Voorzieningen worden o.a. gevormd wegens:

- a. Verplichtingen en verliezen waarvan de omvang op de balansdatum onzeker is, doch redelijkerwijs te schatten;
- b. Op de balansdatum bestaande risico's ter zake van bepaalde te verwachten verplichtingen of verliezen waarvan de omvang redelijkerwijs is te schatten;
- c. Kosten die in een volgend begrotingsjaar zullen worden gemaakt, mits het maken van die kosten zijn oorsprong mede vindt in het begrotingsjaar of in een voorafgaand begrotingsjaar en de voorziening strekt tot gelijkmatige verdeling van lasten over een aantal begrotingsjaren.

Tot de voorzieningen worden ook gerekend van derden verkregen middelen die specifiek besteed moeten worden.

Voorzieningen worden niet gevormd voor jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume.

Bijlage II: Tabel afschrijvingstermijnen

De afschrijvingstabel geeft invulling aan de betreffende uitgangspunten uit de nota Waardering en afschrijving. De afschrijvingstermijnen zijn richtinggevend en niet bindend. Wanneer wordt afgeweken van aangegeven afschrijvingstermijnen dient dit (bij de kredietaanvraag) te worden gemotiveerd. De tabel is niet limitatief en kan desgewenst aangevuld worden met nieuwe soorten activa en hun afschrijvingstermijnen.

Afschrijvingsbeleid immateriële vaste activa

De volgende immateriële vaste activa worden op basis van annuïteiten afgeschreven in:

Omschrijving	Afschrijvingstermijn in jaren
Agio / disagio	Looptijd lening
Kosten afsluiten van een lening	Looptijd lening
Kosten onderzoek en ontwikkeling	Maximaal 5

De volgende materiële vaste activa worden op basis van annuïteiten afgeschreven in:

Omschrijving	Afschrijvingstermijn in jaren
Gronden en Terreinen	
Gronden	Geen afschrijving
Woonruimten	
Verbouwing woning	20
Renovatie woning	40
Bedrijfsgebouwen	
Gebouwen (permanent)	50
Gebouwen (tijdelijk)	Gebruiksduur
Verbouwing gebouwen	25
Renovatie gebouwen	40
Installaties	20
Inventaris / inrichting	10
Isolatievoorzieningen	20
Klimaatbeheersing	20
Zonwering	5
Buiten schilderwerk	5
Binnen schilderwerk	10
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken;	
Reconstructie / aanleg wegen	40
Reconstructie / aanleg riolen	40
Riolering (mechanisatie)	15
Reconstructie / aanleg voet- en fietspad	40
Reconstructie / aanleg parkeerterreinen	40
Reconstructie / aanleg bruggen (voet- en fietsgangers)	25
Openbare verlichting (masten)	40
Openbare verlichting (armaturen)	20
Uitvoeringsmaatregelen GVVP	25
Reconstructie groen	10

Renovatie sportcomplexen	10
Aanleg sportcomplexen	20
Renovatie / aanleg speelvoorzieningen	10
Duikers	25
Geluidswal	20
Steigers	20
Beschoeiing / damwand / kademuren / keermuren	20
Urnenmuur	20
Machines, apparaten en installaties;	
Verkeersregelinstallaties (VRI)	15